

במצב הנתון. הוא חזר לתל-אביב, נתת נחיתת-אונס במאמציו האחרונים של המנוע המקולקל.

● בן-גוריון רצה להפוך את קורנוב, לב הגנב המזרחי, לבירת המדינה, כי הי מקום רחוק מכל גבול, אך נאלץ לחזור על הרעיון מפני שכוחות הישוב לא שלטו אז באותו אזור. גולדה מאיר רצתה להקים את הכירה על הכרמל, בחיפה, נאלצה לחזור על הרעיון הטוב מפני שחיפה היתה מקום היציאה של הבריטים מן הארץ.

● מחוסר משרדים ממשלתיים, הקים הי שר מרדכי בנטוב (חקלאות) את משרדו במערכת על המשמר, בעוד השר ציולינג (עבודה) הקים את משרדו במרכז מפ"ם. לשניהם לא היה מה לעשות, מאחר שפקר דיהם נשארו בירושלים. השר שיטריט (מש"טרה ומיעוטים) הקים את משרדו בבית משפט השלום בתל-אביב.

● משרד המשטרה הנפרד הוקם מפני ששריהפנים, יצחק גרינבוים, סירב לצרף את עניני המשטרה למשרדו. גרינבוים טען שלא אהב שוטרים ברוסיה, בפולין ובארץ-ישראל



מוזכיר-רשעבר שרף
גולדה נתתה מאונס

של המנדט, אינו מוכן להתחיל לאהוב אותם עתה.

● יום לפני הכרת המדינה היה ביגני עסוק בסיכסוך חמור עם מנהל בנק אנגלו-פלשתינה (כיום בל"ג) ד"ר אהרון בארט, שטיין כי המילה "מלחה" היא ממין נקבה, וכי במקום על "מלחה לאומי" יש להכניס על "מלחה לאומית". ביגני התנגד לכך, הכי ניס את בארט, חובב התלמוד.

● אחווה שמית. כמה מגילוייו של שרף היו רציניים יותר. בין השאר:

● אצלי הציע להפקיע מידי האנגלים תריסר טאנקים כבדים שנמצאו ליד שער העמקים, וכמה מטוסים ברמת-דוד. ראשי ההגנה התנגדו לכך, גם מפני שלא רצו להסתכסך עם הבריטים, וגם מפני שלא רצו לתת גושפנקא למעשי אצ"ל. הממשלה הי חדשה דחתה את ההצעה פה אחד.

● בפגישה עם גולדה מאיר, סמוך לי הקמת המדינה, הציע המלך עבדאללה להקים מדינה מאוחדת, עם פרלמנט שחציו יהודי וחציו ערבי, ועם ממשלה על אותו בסיס. ההצעה נדחתה.

● באותה פגישה אמר המלך האשמי: "אני מאמין באמונה שלמה כי אללה החזיר אתכם, בני עם שמי שלול לאירופה וחזרו למזרח השמי, הזקוק לידועותכם וליוזמתכם. רק בעזרתכם ובהדרכתכם יוכלו העמים הי שמיים להתחזר את התפארת שאבדה להם... אם לא נעזור לעצמנו בכוחות משותפים, לא ניצור."

חינוך

מי יודע מה?

אחד הרגעים המשעשעים ביותר של הי עשור היה החידון, שנערך מעל גלי קול-ישראל בידי שמואל רוזן, ואשר בו השו תתפו ילדים שגילם כגיל המדינה. הוא המחיש למאזינים את רמת האינטליגנציה, אליה הגיע אדם שגילו הוא כגיל המדינה. הוא המחיש גם במקצת את טיב החינוך הניתן בה.

לשאלותיו של רוזן, בהן נדרשו הילדים לזהות ולהסביר מושגים או מאורעות, ענו

(המשך מעמוד 13)

רית ירושלים דאו, על מגילת העצמאות, לא מצאה חתימתו המסולסלת והבלתי-מוכנת חן בעיני ביגני. אוסטר נאלץ להסביר לו שזו חתימתו הרגילה.

● מנהיג מק"ם, מאיר וידנר, טען כי בן-גוריון וגם שרת התנגדו להוסיף את המילה "עצמאית" למלים "אנו מכריזים על הקמת מדינת ישראל", כדרישתו.

● עד עשר דקות לפני ההצבעה המכרעת באו"ם, הודיעו האמריקאים שיצביעו נגד החלוקה אם היהודים לא יוותרו על הגנב. ברצו האחרון קיבלו מהנשיא טרומן עצמו הוראות להצביע בעד הכללת הגנב במדינה היהודית. סיפר הרב ישראל שלמה רוזן ברב על סיבות השינוי הגורלי: "טרומן קרא אליו באותו בוקר את מזכירו וביקשו: הראה לי בבקשה על המפה את מקום הגניב (טרומן לא יכול לבטא את האות ג). הי מזכיר הראה לו את המפה, הסביר שזו ארץ של שממה, שאין בה אף עיר אחת. התרתח טרומן: "בשביל מדבר כזה מבבלים לי את המוח זה כמה שבועות? תן להם את הגניב ויניחו לי לנפשו!"

● אריהו אילת, הציר הראשון של ישראל בחשינגטון, גילה בהארץ על הלבי"טים שקדמו להכרה האמריקאית. בפניה לי ממשלה האמריקאית, ביום ההכרזה, לא נכלל שם המדינה החדשה — כי הוא לא היה ידוע לאילת. אחרי שיצא השליח לבית הלבן, שמע אחד העובדים ברדיו כי המדינה הוקמה ונקראה בשם "ישראל". העובד רדף אחרי השליח הקודם, עצרו בפתח הבית הלבן והשם החדש הוכנס למכתב בכתב-ידי.

● יהודי הולנדי בשם ברנארד ואן-ליר שאל בשיחה פרטית את דויד ("דודיק") הורוביץ, כיום נגיד בנק ישראל, אם דרושים לצבא הישראלי החדש מטוסים. כש-ענה הורוביץ בחיוב, העמיד ואן-ליר לרשות צה"ל ללא תשלום מטוס דקוטה. בתנאי שאם ינצחו היהודים במלחמה והמטוס יישאר שלם, יוחזר לו. כעבור שבוע הזמין אותו ואן-ליר שוב, העמיד לרשותו מטוס שני באותם התנאים. התלוצץ או שר-האוצר אליעזר קפלן: "אם תבקר אצל ואן-ליר פעמיים בשבוע, נזכה לחיל-אוויר ראוי לי שמו."

● פרט מאלף לאופיו המיוחד של דוב יוסף, שהיה מושל צבאי בירושלים בימי המצור, נתגלה בזכרונותיו בהארץ. מספר יוסף: "הציע לי לכלול במשלוח (לירושלים) כמה טונות של סיגריות. סרבתי, בטענה כי לא יתכן לכוונן נפח רב בשיירה על סי גריות, כשאנו צפויים לסכנת רעב, וכל טונה של מזון תהיה חיונית לקיומנו. הציעו לי לשקול בדבר שנית. מפני שאיני מעשן, התעורר ספק בלבי אם מן הדין שאחליט בענין כזה על דעתי בלבד. הזמנתי חמשה חברים מהחרר השני, כולם מעשנים, ושאלתי בעצתם. כולם היו בדיעה כי איטיב לעשות אם אכלול סיגריות. לא האמנתי למשמע אונני, אך ביטלתי דעתי מפני דעתם. ואכן כשבאו ימי המצור נודע לי כי אנשים מכור כדים היו מרימים מהמדרכות שאריות של סיגריות, ונתחחרר לי כי יועצי צדקו ממני."

זכרונות המזכיר

הבולט בין בעלי הזכרונות השבוע היה זאב שרף, מזכיר הממשלה במשך תשע שנים, שפירסם סידרה במעריב. הוא גילה רק מעט מועיר מן הידוע לו. בכל זאת כללו דבריו גילויים מרתקים רבים.

פגונים שרפיות אופייניות:

● כשאורן מחדש המינהל המחוזי בארץ, נתקבלו כל ההחלטות ללא ערעור, חוץ מאשר במקום אחד. היתה זאת נהריה הי ייקת, אשר נציגיה שאלו מה סמכותה הי משפטית של מינהלת העם. משונתבר להם כי אין שום סמכות כזאת, סירבו יוצאי-גרמניה הפורמליסטיים לקבל את ההחלטות, חזרו מתל-אביב כלעומת שבאו, דרך זכרון-יעקוב ויקנעם לחיפה, ומשם בסירה למושבי תם המנותקת.

● עובד-דואר שם לב כי כתבי-החוף הודיעו מראש על מקום כינוס ישיבת-הייסוד של המדינה, בעוד שהדבר לא פורסם בעתו-נות המקומית. הוא עיכב את המיברקים, פנה לשרף, ובצורה זו עורר תשומת-לב לי עובדה שעם זאת הצנזור הבריטי נוצר חלל ריק בשטח הצנזורה על המיברקים. אותו עובד בעל-יוזמה נתמנה מיד לצנזור.

● מנוע הפרימוס שהיה צריך להביא את גולדה מאיר לירושלים, חדל לפעול. הי טייס הדרום-אפריקאי רצה לחנות בכפר ערי-בי יידותי ליד רמלה, שוכנע רק בקושי על-ידי גולדה שאין כפרים ערבים יידותיים



לחג העשור

מיטב ברכותינו
ללקוחותינו,
ידידינו
ולכל בית ישראל

פודדיז

מזרונים וספות
לדורי דורות